

5.SINIF TÜRKÇE DERSİ GÜNLÜK PLAN (9. METİN)

DERS BİLGİSİ	
Dersin Adı	TÜRKÇE
Sınıf	5
Tarih	9-17 Aralık 2024
Yayınevi	MEB
Temanın Adı/Metnin Adı	DUYGULARIMI TANIYORUM / DUYGULARIMIZ
<p>NOT: Temaya hazırlık yapılacak. Duygu kartları çocuklara dağıtılacak ve kartta verilen duyguya göre bir olaya anlatması veya o duyguyu yansıtacak birkaç cümle kurması istenecek.</p> <p>NOT: ARKADAŞLAR BU TEMADAKİ HER METİN ORTALAMA 8 SAATTE İŞLENECEK.</p>	<p>TEMA KAVRAMLARI</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Düşünceyi geliştirme yolları✓ Hazırlıklı konuşma✓ Açık ifade✓ Örtük ifade✓ Bilgilendirici metin✓ Derin anlam✓ Söz sanatları✓ Duygu✓ Olumlu duygu✓ Olumsuz duygu✓ Mutluluk, korku✓ Şaşkınlık✓ Üzüntü✓ Öz şefkat✓ Öfke✓ Şefkat✓ Sevgi✓ Duygu yönetimi✓ Duyguların ifade edilmesi
Önerilen Süre	(8 ders saati)
Alan Becerileri	<p>Anlama</p> <p>TAB1. Dinleme/İzleme, TAB2. Okuma</p> <p>Anlatma</p> <p>TAB3. Konuşma , TAB4. Yazma</p>
Okul Temelli Planlama	-
Kavramsal Beceriler	KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.10. Çıkarım Yapma, KB2.14. Yorumlama, KB2.15. Yansıtma, KB3.3. Eleştirel Düşünme
Eğilimler	E1.1. Merak, E1.2. Bağımsızlık, E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati, E2.2. Sorumluluk, E2.3. Girişkenlik, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Uzmanlaşma, E3.3. Yaratıcılık, E3.4. Gerçeği Arama, E3.5. Açık Fikirlilik, E3.6. Analitik Düşünme, E3.7. Sistematiğe Olma, E3.8. Soru Sorma, E3.9. Şüphelenme, E3.11. Özgün Düşünme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğr. Bec.	SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB1.3. Kendini Uyarılama (Öz Yansıtma), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB2.3. Sosyal Farkındalık, SDB3.2. Esneklik, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme				
Değerler	D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D9. Merhamet, D14. Saygı, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk				
Okuryazarlık Becerileri	OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık, OB7. Veri Okuryazarlığı				
Disiplinler Arası İlişki	Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Müzik				
Beceriler Arası İlişki	KB2.2. Gözlemeleme, KB2.6. Bilgi Toplama, KB2.8. Sorgulama, KB2.13. Yapılandırma, KB2.20. Sentezleme, KB3.1. Karar Verme				
Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri	<table border="1"><tr><td>Dinleme/izleme T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme T.D.5.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme T.D.5.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.17. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme</td><td>Konuşma T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme T.K.5.7. Yaratıcı konuşma yapabilme T.K.5.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme T.K.5.21. Konuşmasında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme T.K.5.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme</td></tr><tr><td>Okuma T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme T.O.5.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme T.O.5.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.19. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene</td><td>Yazma T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme T.Y.5.17. Yazısında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme T.Y.5.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme</td></tr></table>	Dinleme/izleme T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme T.D.5.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme T.D.5.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.17. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Konuşma T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme T.K.5.7. Yaratıcı konuşma yapabilme T.K.5.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme T.K.5.21. Konuşmasında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme T.K.5.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Okuma T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme T.O.5.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme T.O.5.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.19. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene	Yazma T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme T.Y.5.17. Yazısında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme T.Y.5.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme
Dinleme/izleme T.D.5.1. Dinlemede/izlemede materyal seçimini yönetebilme T.D.5.2. Dinlemede/izlemede strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme T.D.5.7. Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme T.D.5.16. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.17. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.18. Dinlediğindeki/izlediğindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.D.5.25. Dinleme/izleme sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme	Konuşma T.K.5.1. Konuşma sürecini yönetebilme T.K.5.7. Yaratıcı konuşma yapabilme T.K.5.8. Hazırlıksız konuşma yapabilme T.K.5.21. Konuşmasında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme T.K.5.23. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri kullanabilme T.K.5.26. Konuşma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme				
Okuma T.O.5.3. Okumada strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilme T.O.5.8. Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme T.O.5.17. Metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.18. Şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.19. Bilgilendirici metinde düşüncüyü geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene yapabilme T.O.5.20. Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlene	Yazma T.Y.5.1. Yazma sürecini yönetebilme T.Y.5.3. Yazısında içerik ve yapıya yönelik seçimlerini yönetebilme T.Y.5.7. Yaratıcı yazı yazabilme T.Y.5.17. Yazısında düşüncüyü geliştirme yollarını kullanabilme T.Y.5.19. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilme T.Y.5.21. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme T.Y.5.22. Yazma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme				

	<p>yapabilme T.O.5.27. Okuma sürecine yönelik öz yansıtma yapabilme/kendini uyarlayabilme.</p>	
Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve değerlendirme)	<p>Dinleme/izleme ve okuma becerilerinin öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için açık uçlu soru/çoktan seçmeli soru, bilgi aktarımı, zihin haritası kullanılır.</p> <p>Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu metnin derin anlamını elde etmeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmesi için açık uçlu soru/çoktan seçmeli soru görevlerinden yararlanır.</p> <p>Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için bilgi aktarımı görevi kullanılır.</p> <p>Öğrencinin dinlediği/izlediği ve okuduğu bilgilendirici metindeki düşünceyi geliştirme yollarını bulabilmesi için zihin haritası görevi verilir. Öğrencinin şiirin biçim özelliklerini belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için çoktan seçmeli soru görevinden yararlanır. Söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümlenmeler yapabilmesi için zihin haritası görevi verilir.</p> <p>Konuşma ve yazma becerilerine ait öğrenme çıktılarına ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma, zihin haritası oluşturma, tartışma, cümle/paragraf yazma görevleri verilerek dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi kullanılır.</p> <p>Öğrencinin yaratıcı ve hazırlıksız konuşma yapabilme becerisini değerlendirmek için dereceli puanlama anahtarı kullanılır. Yaratıcı yazı yazabilme becerisini geliştirmeye yönelik sözcük ve kavram havuzundan seçerek yazma görevinden yararlanılabilir. Konuşmasında ve yazısında düşünceyi geliştirme yollarını kullanabilmesi için zihin haritası görevi verilir. Konuşmasında açık ve örtük ifadeleri uygun biçimde kullanabilmesi için tartışma görevi kullanılır. Yazısında açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları uygun biçimde kullanabilmesi için cümle/paragraf yazma görevi verilir.</p> <p>Konuşma ve yazma becerilerinde yukarıda verilen üretim görevleri gerçekleştirildikten sonra öğrencinin performansı öğrenme çıktılarına uygun yapılandırılan kontrol listesi veya dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirir. Sonrasında öğrenciye geri bildirim verilmelidir.</p>	
İçerik Çerçevesi	<p>Çözümleme Düşünceyi Geliştirme Yolları Söz Sanatları Açık ve Örtük İfade Derin Anlam Hazırlıksız Konuşma Yaratıcı Konuşma İçerik Oluşturmak Duygu Yönetimi</p>	
ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI		
Temel Kabuller	Bu temada öğrencilerin metnin derin anlamına ulaşabilmek için yüzey anlamını belirleyebildikleri kabul edilmektedir.	

<p>Ön Değerlendirme Süreci</p>	<p>Öğrencilerin temaya ilişkin temel kabullerini -ön bilgilerini- tespit etmek için soru-cevap, tartışma, beyin fırtınası, kümeleme gibi yöntem ve teknikler uygulanır.</p>
<p>Köprü Kurma</p>	<p>Bu temada yer alan “Dinlediğinin/izlediğinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme” ve “Metnin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilme” öğrenme çıktıları, sonraki temada “Metin içi karşılaştırma yapabilme”, “Okuduğunu özetleyebilme” ve “Görselle iletilen anlamı belirleyebilme” öğrenme çıktılarıyla ilişkilendirilir.</p>
<p>Öğrenme-Öğretme Uygulamaları</p>	<p>Derse başlamadan önce öğrencilerin duygularla ilgili farkındalığına, empati kurabilme (D14, E2.1) düzeylerine; sevgi (D15), duyarlılık (D5) ve merhamet (D9) gibi değerlere ne kadar sahip olduklarına yönelik hazır bulunuşluklarını belirlemek ve varsa gelişmeye açık yönlerini güçlendirmek için gerekli çalışmalar yapılır.</p> <p>Öğrencilere, öğrenme çıktısına ve metnin konusuna yönelik ön bilgilerinden yararlanarak cevaplayabileceği sorular sorulup öğrencilerin motive ve derse dâhil olmaları sağlanır.</p> <p>Hazırlık aşamasında gerekirse destekleyici materyaller kullanılır. Öğrencilerin okuduklarının, dinlediklerinin/izlediklerinin derin anlamını belirlemeye yönelik basit çıkarımlar yapabilmeleri (T.O.5.8, T.D.5.7) için ne düzeyde bir hazır bulunuşluğa sahip olduklarını belirleyebilmek için ek materyal üzerinden çalışmalar yapılır.</p> <p>Metnin özelliğine göre okuma, dinleme/izleme yöntem ve tekniklerinden bir veya birkaçı uygulanır. Tema ile ilgili sesli okuma veya dinleme/izleme sürecinde öğrencilerin kendi özellikleri ve ihtiyaçlarının farkına vararak (SDB1.1), başkalarını dinlemeleri ve sürecin devamında arkadaşlarıyla duygu ve düşüncelerini paylaşmaları sağlanır. Öğrenciler okuma, dinleme/izleme çalışmalarını tamamladıktan sonra gerekli görüldüğü takdirde metnin bir bölümü ve/veya tamamı tekrar okunur, dinlenir/izlenir. Okuduklarından, dinlediklerinden/izlediklerinden hareketle duygu, düşünce ve davranışlarında kontrollü olmasını sağlayacak ön uygulamalara (dramatizasyon, doğaçlama, örnek olay, görsel yorumlama vb.) yer verilir. Okuma, dinleme/izleme çalışmaları yapılırken öğrencilerin materyal, strateji ve yöntem seçimlerini yönetebilmelerine yönelik aşamalar uygulanır (T.D.5.1. ve T.D.5.2), (T.O.5.3).</p> <p>Öğrenciler okuduklarında, dinlediklerinde/izlediklerinde geçen ve anlamını bilmedikleri kelime ve/veya kelime gruplarının anlamlarını tahmin eder. Bu çalışmalar, temayla ilişkilendirilen sevgi (D15), saygı (D14) ve merhamet (D9) değerlerinin oluşturduğu kavramsal çerçevede yapılır. Böylece temayla ilgili değerlere ait kavramsal çerçeve oluşturulur. Söz varlığı çalışmaları yapılırken öğrencilerin empati kurma ve soru sorma (E2.1, E3.8) eğilimlerini destekleyecek nitelikte etkinliklere yer verilir. Öğrencilere karşılaştıkları metinlerle duygu yönetimi, duyguların ifade edilmesi gibi konularda sosyal-duygusal öğrenme becerileri (SDB1.1, SDB1.2, SDB1.3) kazandırmak amacıyla bilgilendirici okuma ve dinleme/izleme metinlerinde yer alan düşünceyi geliştirme yollarını belirlemeye yönelik çözümlene etkinlikleri yapılır (T.O.5.19, T.D.5.17). Bunun yanında okuma ve dinleme/izleme metinlerinde metnin bölümlerini belirlemeye (T.O.5.17, T.D.5.16) yönelik etkinlikler uygulanırken metnin farklı bölümlerinde yer alan çeşitli duygular fark ettirilmelidir.</p> <p>Temayla ilgili değerlerin okuma, dinleme/izleme metinlerinden derin anlamın elde edilmesine yönelik basit çıkarımlar yapılması (T.O.5.8, T.D.5.7) için oluşturulacak etkinliklerle; öğrencilere gerçeği arama, soru sorma ve şüphe duyma gibi (E3.4, E3.8, E3.9) eğilimlerin kazandırılması çalışmaları yapılır. Okunan, dinlenen/izlenen şiirler ve bu şiirlerdeki söz sanatları (T.O.5.20, T.D.5.18) aracılığıyla bir yandan şiirin biçim özellikleriyle ilgili nitelikler fark</p>

	<p>ettirilirken (T.O.5.18) bir yandan da şiirlerdeki duyguları fark edebilme ve bunlarla kendi duyguları arasında ilişkiler kurabilmeye yönelik etkinlikler yapılır.</p> <p>Öğrencilerden konuşma ve yazma çalışmalarında süreci uygun şekilde yönetmeleri beklenir (T.K.5.1, T.Y.5.1) ve öyküleyici metin yazma çalışmaları yapılır (T.Y.5.3).</p> <p>Öğrencilerin; fark ettikleri olumlu ve olumsuz duygularını konuşmalarında ve yazılarında ifade ederken açık ve örtük ifade etmeye yönelik yapıları kullanabilecekleri etkinlikler yapılır (T.K.5.23, T.Y.5.19). Öğrenciler, bu etkinliklerle kazandıkları becerileri günlük hayattaki üretimlerine yansıtabilecek fırsatlarla karşılaştırılmalıdır (SDB1.3).</p> <p>Öğrencilerin hem konuşmalarında hem de yazılarında dili yaratıcı biçimde kullanarak duygularını ifade edebileceği etkinlikler yapılır (T.K.5.7, T.Y.5.7).Konuşma etkinliklerinde duygular hakkında hazırlıksız konuşma çalışmaları yapılır (T.K.5.8). Duyguları konu edinen öyküleyici metin yazma çalışmalarının yanında konuşmada olaya dayalı anlatım etkinliklerine yer verilir.</p> <p>Konuşma ve yazma çalışmalarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaya yönelik etkinlikler yapılır (T.K.5.21, T.Y.5.17).</p> <p>Yazma çalışmalarında sınıf düzeyine uygun yazım kurallarını (büyük harflerin kullanımı ile ilgili önceki temalarda üzerinde durulmayan kurallar) uygular ve noktalama işaretlerini işlevlerine (iki noktanın edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadeyi belirtme; uzun çizginin yazıda satır başına alınan konuşmaları gösterme; üç noktanın anlatım olarak tamamlanmamış cümleleri belirtme, sözün bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını gösterme veya ifadeye güç katma) uygun kullanır (T.Y.5.21).</p> <p>Öğrenciler, yazılı ve sözlü üretim çalışmalarında oluşturdukları içeriklerde başkalarıyla empati kurarak kendilerine ve çevrelerine karşı saygılı ve nezaketli olmanın önemini içeren konulara yönlendirilmelidir.</p> <p>Öğrencilerin isimlerin tür özelliklerini ayırt etmeleri ve isimleri tür özelliklerine uygun kullanmaları sağlanır.</p> <p>Öğrencilerin dinlediklerinde/izlediklerinde ve okuduklarında Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı cümleleri belirlemeleri; Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanıldığı özgün cümleler kurmaları sağlanır.</p> <p>Öğrencilerin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini edinme süreci ile ilgili kendilerine yönelik yansıtma yapmaları sağlanır (T.D.5.25, T.O.5.27, T.K.5.26, T.Y.5.22), (SDB1.3).</p> <p>Üretim Atölyesi</p> <p>Öğrencilerin temada işlenen konulardan birini seçerek öğrenme çıktıklarına uygun şiir yazması ve bu şiiri seçtikleri dijital bir ortamda paylaşmaları sağlanabilir (D3.1, OB2.6, E1.2).</p> <p>Öğrencilerin üretim atölyesi yönergelerinde belirtilen sorumlulukları planlanan sürede tamamlamaları sağlanır (D16.3, E2.2).</p>
Kullanılan Eğitim Teknolojileri- Araç, Gereçler ve Kaynakça * Öğretmen * Öğrenci	<p>www.tdk.gov.tr https://sozluk.gov.tr/</p> <p>internet siteleri, sözlük, deyimler ve atasözleri sözlüğü, EBA, konu ile ilgili dergi haberleri, gazete kupürleri, videolar...</p>
KEŞİF YOLCULUĞU	<p>Soru: Hangi durumlarda kendinizi mutlu hissedersiniz? Söyleyiniz.</p> <ul style="list-style-type: none">• Cevap: Bir şeyi başardığımda, arkadaşlarımla güzel vakit geçirdiğimde, sevdiğilerimle bir arada olduğumda, tuttuğum takım kazandığımda,

Günlük hayatınızda kendinizi bir emoji ile ifade edecek isteseydiniz hangi emojiyi kullanırdınız? Neden?

sevdiğim yemekleri yediğimde, bayramlarda harçlık aldığımda mutlu olurum.

Soru: Günlük yaşamınızda en çok hissettiğiniz duygular nelerdir? Söyleyiniz.

- **Cevap:** Günlük hayatımda bazen arkadaşlarımızla tartışıyoruz, o zaman öfkeli ve üzgün olabiliyorum. Barıştığımız zaman da mutlu oluyorum. Bazen heyecanlanıyorum. Kimi zaman da bazı şeylerden korkabiliyorum.

Öğretmeniniz okurken siz de kitabınızdan metni takip ediniz.

Metni dinlerken metinde söz edilen duygularla ilgili önceki yaşantılarınızı da hatırlamaya çalışınız.

Anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını defterinize not ediniz.

Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz.

Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz

Güdüleme

İnsanların yaşamını biçimlendiren iki şey vardır: Birincisi aklı, yani mantığı; ikincisi ise duygularıdır. Akıl, insanları diğer canlılardan ayıran bir özellik olsa da duygular tüm canlılara hastır. Hayvanlar da tıpkı insanlar gibi üzülebilir, özleyebilir, öfkelenebilirler. Ancak onlar konuşma becerisine sahip olamadığı için bu duygularını farklı şekillerde yansıtırlar. Oysa insanlar, duygularını daha açık bir şekilde ifade edebilirler.

Karar verirken genel anlamda mantığımızı kullansak da duygularımızın da etkisi büyüktür; hatta çoğu defa duygularımız aklımızdan daha baskındır. Karşılaştığımız olay veya durumlara karşı farklı tepkiler veririz. İşte verdiğimiz bu tepkiler duygularımızdır. Örneğin bir ağacın kesildiğini gördüğümüzde üzülmür, bir sınavdan iyi bir not aldığımızda mutlu olur, biri hoşumuza gitmeyen bir davranış yaptığında öfkeleniriz.

Bizi biz yapan veya bizi birbirimizden farklı kılan duygularımızdır. İnsan hayatında duyguların çok büyük bir önemi vardır. Bir duygu, bir insanı tamamen değiştirme gücüne bile sahiptir. Aşk, sevgi, özlem, mutluluk, üzüntü, cesaret, öfke, korku, şaşkınlık, kin, nefret, şaşkınlık gibi duygular en çok yaşadığımız duygulardır. Aşk ve sevgi gibi duygular bir insanı değiştirebilen en güçlü duygulardır. Tüm güzel duygular paylaştıkça çoğalır. Bunlardan en önemlisi de sevgidir.

Siz birini severseniz o da sizi sever. Siz birini severseniz o kendisini daha mutlu ve güçlü hisseder. O mutlu olunca başkalarını da mutlu etmek ister. Böylece güzel duygular yayılır gider. İnsanların sahip olduğu en güzel duygulardan biri de aşk duygusudur. Zaten insanlar varlığını da bir anlamda aşka borçludur. Aşkın olmadığı bir dünyada iki farklı cinsin birbirini sevmesi, evlilikler yapıp çocuk doğurması da mümkün olmazdı belki.

Elbette ki her zaman güzel duyguları yaşamamız mümkün değil. İstese de istemesek de kötü veya istenmeyen duygular da yaşayabiliyoruz. Örneğin bir yakınımızı kaybettiğimizde acının, üzüntünün, kederin en alasını yaşıyoruz. Sevdiğimiz birinden ayrılınca özlem çekiyoruz. Hoşumuza gitmeyen bir davranışla karşılaştığımızda öfkeyi veya korktuğumuzda korkuyu yaşıyoruz.

Hiçbir duygu boşuna değildir. Üzüntülerimiz olmasaydı belki de mutluluk; yahut özlemlerimiz olmasaydı kavuşmanın pek anlamı olmayacaktı. Bu nedenle bütün duygularımızla bir bütün olduğumuzu bilmeli, her duyguyu tadında yaşamalı ve hayatımızı anlamlı kılan duygularımızın farkına varmalıyız.

Metinde Geçen Kelimeler ve Kelime Grupları

• İğrenme• Küssmek• Farkındalık• Kavga• Alay etmek• Şaşkınlık	• Utanç duymak

Dersin Genel İşlenişi

(DUYGULARIMIZ)

www.haytaakademi.com

Bir insanda kaç tane duygu vardır?

Tüm dünyada ve kültürlerde ortak olan 6 temel duygu vardır. Bunlar; öfke, mutluluk, korku, tikslenme, şaşkınlık ve üzüntü. Bu duyguların gösteriliş biçimi farklı farklı olsa da herkes temel de bu 6 duyguyla doğar. Diğer duygular ise sonradan yaşam boyunca öğrenilir.

Duygular nasıl ifade edilir?

Duygunun eş anlamlısı olarak his kullanılsa da; duygular his, itici güç, fizyolojik değişim ve denetim gibi pek çok öğeden meydana gelir. İlk olarak yüz ifadesinde kendini gösteren duygular, beden dili ve ses tonu

- “Keşif Yolculuğu” bölümündeki sorular sorulacak.
- Öğrenciler tarafından sessiz bir şekilde metin okunacak.
- Öğretmen, metni sesli bir şekilde okuyacak.
- Anlamını bilmedikleri kelime ve kelime grupları kitabın üzerine işaretlenecek.
- Bunların anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin edilecek.
- Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Güncel Türkçe Sözlük’ten kontrol edilecek.
- Metin öğrenciler tarafından sesli okunacak.
- Okuma süreci “Okuma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği” değerlendirilecek.
- 1. etkinlik yapılacak. (Temel duygular)
b. Canlandırmaya uygun bir metin oluşturulacak
- 2. etkinlik yapılacak. (Metinle ilgili sorular)
- 3. etkinlik yapılacak. (Konu ve ana fikir)
- 4. etkinlik yapılacak. (Yorumlama)
- 5. etkinlik yapılacak. (Yardımcı düşünceler)
- 6. etkinlik yapılacak. (Paragraf oluşturma/Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri)
b. Bilgilendirici metin
c. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri
ç. Karekodlu etkinlik var. Etkileşimli içerik...
- 7. etkinlik yapılacak. (Düşünceyi geliştirme yolları)
b. Karekodlu etkinlik var. Etkileşimli içerik...
- 8. etkinlik yapılacak. (İsimler)
- 9. etkinlik yapılacak. (Konuşma metni oluşturma)
- 10. etkinlik yapılacak. (Duygu durumları ile ilgili cümle eşleştirme)

ile de ifade edilebilir. Duygunun çeşidi ve yoğunluğu olayın ve durumun özelliklerine göre değişir.

- 11. etkinlik yapılacak. (Sorun çözme aşamaları)
- 12. etkinlik yapılacak. (Konuşma etkinliği var.)
 - b. Karekodlu etkinlik var.
 - c. Dinlenen metnin anahtar sözcükleri belirlenecek.)
 - ç. Eş ve zıt anlamlı sözcükler... Atasözleri...
 - d. Duyguları sınıflandırma
- 13. etkinlik yapılacak. (Düşünceyi geliştirme yolları)
 - b. Düşünceyi geliştirme yollarının anlatıma katkısı
 - c. Tanıtıcı yazı oluşturma
- 14. etkinlik yapılacak. (Duygularla ilgili metin oluşturma)
Yazma süreci “**Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği**” kullanılarak değerlendirilecek.
- “Bu Görev Bizim” bölümü öğrencilere ödev olarak verilecek.
Merhamet, vefa ve yardımseverlikle ilgili araştırma ödevi verilecek.
Uygun kaynaklardan yararlanılacak. (Belgesel, kısa film, çizgi film vs.)
Buradan hareketle bir yazma ödevi verilebilir.
Ayrıca çevrede örgü ören, dikiş diken vs. büyüklerinden yapılan bu çalışmalarla ilgili bilgiler toplanacak. (Nasıl yapıyor, neden uğraşiyor vs.)

Dersin İşlenişine İlgili Etkinliklerle İlgili Notlar ve Açıklamalar

Duygularımı tanıyorum teması aracılığıyla metnin bölümlerini belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme, yaratıcı konuşabilme ve yazabilme gibi öğrenme çıktıları ile duyarlılık, merhamet, saygı gibi değerlerin öğrencilere aktarılması amaçlanmaktadır. Ayrıca öğrencilerde kendine güvenme (öz güven), girişkenlik, empati gibi eğilimlerin; kendini tanıma (öz farkındalık), esneklik, sorumlu karar verme gibi sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin ve bilgi okuryazarlığı, görsel okuryazarlık, dijital okuryazarlık gibi becerilerin de geliştirilmesi hedeflenmektedir. Dersin anlama alan becerileri olan dinleme/izleme ve okuma becerileriyle anlatma becerileri olan konuşma ve yazma

DUYGULARIMIZ

Belirli bir durumla karşılaştığımızda aklımızda canlanan düşüncelerin sonucu olarak verdiğimiz psikolojik tepkiler duygularımızda. Sevdiğimiz bir arkadaşımızı görünce yüzümüzün gülmesi, bizi heyecanlandıran bir olay karşısında kalbimizin hızlı atması, sinirlendiğimizde kaşlarımızın çatılması gibi... Duygularımızın bazıları doğuştan gelir ve temel duygular olarak adlandırılır. Mutluluk, üzüntü, şaşkınlık, korku, öfke, iğrenme ve şaşırma gibi... Bazı duygularıyla yaşadığımız çevre sayesinde öğreniriz. Bunlar ikincil duygular olarak adlandırılır. Bu duygular temel duygularla ilişkilidir. Bir korkusundan dolayı alay edilen kişinin, aynı durumu tekrar yaşadığında utanç duyması gibi... (...)

Bebekler ve küçük çocuklar duygularını yüz ifadeleriyle ya da gülmek, sarılmak, ağlamak gibi tepkilerle gösterirler ancak duygularını adlandıramaz ya da nedenini anlatamazlar. Büyüdükçe hissettiğimiz duyguları daha iyi anlar ve ifade edebiliriz. Böylece duygularımız hakkında konuşabilir ve sorunları daha iyi çözebiliriz. Bu yetenekler çevremizdekilerle daha iyi ilişkiler kurmamıza yardımcı olur.

Duygularınızı öfkelenince bağırarak ya da kıskanınca küsüp konuşmamak gibi yollarla gösterdiniz mi hiç? Hissettiğiniz şey hakkında konuşacak sözcükleri bulmak kimi zaman zor olabilir. (...)

becerileri birbiriyle ilişkilendirilmiştir.

Duygularımızın altında yatan düşünceleri sözcüklerle ifade etmeyi öğrenmek ve yönetebilmek, ne hissettiğimizi anlamamıza yardımcı olabilir, içinde bulunduğumuz duruma göre olumlu ya da olumsuz duygular içinde olmak normaldir ve önemli olan ne hissettiğimizi fark edebilmektir. Olumsuz duygulardan kaçmak ya da onları yok saymak yerine neden böyle hissettiğimizi anlamaya çalışırsak bu duyguların azalmasına yardımcı olabiliriz. (...)

Önemli olan hislerimize yol açan nedenleri bularak duygusal farkındalığa sahip olmak ve duygularımızı ifade edebilmektir. Duygularımızı güvendiğimiz bir kişiyle paylaşmak da iyi bir fikir olabilir. Karşımızdaki kişiye bizi anlaması için ne hissettiğimizi söylediğimizde sorunlar daha kolay çözülebilir. İzinsiz alınan bir eşyamız için “Bunu bana sormadan aldığın için sinirleniyorum. Bir dahaki sefere lütfen sor.” diyerek bağırmanın ne hissettiğimizi söylersek kavga etmeden bu olayı çözebiliriz.

Soru: “Duygularımız” adlı metinde ilginizi çeken bir noktayı belirleyiniz ve bunu neden seçtiğinizi açıklayınız. Buna benzer duygular konulu metinler bulmak amacıyla bir araştırma yapınız. Araştırmanızda kullanabileceğiniz kaynakları ve imkânları belirleyiniz. Ulaştığınız metinleri ve kaynakları bilgiye ulaşım, konuya ve amaca uygunluk açısından değerlendiriniz.

• **Cevap:**

“Duygularınızı öfkelenince bağırarak ya da kıskanırken küsüp konuşmamak gibi yollarla gösterdiniz mi hiç? Hissettiğiniz şey hakkında konuşacak sözcükleri bulmak kimi zaman zor olabilir.” İlgimi çeken nokta burası oldu. Bunda hissettiğim şey hakkında konuşmakta zorlandığımı düşünmem olabilir.

Duygular, insanların içsel deneyimleri ve çevreyle etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan ruh halleri ve tepkilerdir. Temel duygular arasında mutluluk, üzüntü, korku, öfke, şaşkınlık ve tiksinti yer alır. Bu duygular evrensel olarak kabul edilir ve insanlar tarafından benzer şekillerde ifade edilir.

Duyguların işlevi:

Duygusal rehberlik: Duygular, bizi tehlikelerden koruma ya da ödülleri elde etme yönünde harekete geçirir. Örneğin, korku tehlikeden kaçmamıza yardımcı olurken, mutluluk olumlu deneyimleri tekrarlamamızı sağlar.

Sosyal iletişim: Duygular, insanlarla ilişkilerimizi yönlendirir. Mutluluk, sevinç gibi olumlu duygular sosyal bağları güçlendirebilirken, öfke ya da hayal kırıklığı, çatışmalara yol açabilir.

Fiziksel etkiler: Duygular bedensel tepkilerle de ilişkilidir. Örneğin, stresli olduğumuzda kalp atışlarımız hızlanabilir, rahat hissettiğimizde ise kaslarımız gevşer.

Duygularımızı yönetmek: Duygularımızı fark etmek ve onlarla nasıl başa çıkacağımızı öğrenmek, duygusal zekanın bir parçasıdır. Bu, daha sağlıklı ilişkiler kurmamıza ve zor durumlarla daha etkili bir şekilde başa çıkmamıza yardımcı olur.

Duygular, sadece bireysel değil, aynı zamanda kültürel ve sosyal bağlamlarda da farklı şekillerde yaşanabilir ve ifade edilebilir.

Soru: Yararlandığınız kaynakların konuyu anlamanıza katkısını ve ek kaynaklara ihtiyaç duyup duymadığınızı değerlendiriniz.

- **Cevap:** Yararlandığım kaynaklar konuyu anlamam için yeterliydi, ek kaynaklara ihtiyaç duymadım.

Soru: Okuma sürecinizi tema sonundaki “Okuma Becerisi öz Değerlendirme Ölçeğini kullanarak değerlendiriniz.

- **Cevap:** Bu ölçeği sizler doldurabilirsiniz.

1. ETKİNLİK

Soru: Aşağıda verilen altı temel duyguyu hangi durumlarda yaşadığınızı anı ve deneyimlerinizden yararlanarak örnekteki gibi yazınız.

- **Cevap:**

Mutluluk: Arkadaşlarımla oyun oynarken.

Şaşkınlık: Dedemler haber vermeden gelince

Öfke: Arkadaşım hoş olmayan bir şaka yapınca

Üzüntü: En sevdiğim kaybolduğunda

Korku: Gök gürlediğinde

İğrenme: Yemeğimden kıl çıkınca

Soru: Yukarıdaki duygulardan birine yönelik olarak arkadaşlarınızla canlandırmaya uygun bir metin kurgulayınız. Metni kurgularken aşağıdaki kutuların her birinden en az öge seçip kendinize yer, kişi, zaman belirleyerek bunları metninizde kullanınız.

Yer: Okul bahçesi-Gemi güvertesi-Uzay-Havaalanı

Kişiler: Ünlü bir futbolcu-Polis-Astronot-Çiftçi

Zaman: MÖ 2500-Bir ilk bahar sabahı-Bir bayram günü-2055

- **Cevap:**

Emre ve ailesi bir bayram günü dedesi ve babaannesinin yaşadığı İzmir'e gidecektir. Bunun için hazırlanıp havaalanına gelirler.

— Dedemleri göreceğim için çok heyecanlıyım anne.

—Gideceğimizi bilseler onlarda heyecanlı olurdu oğlum. Emre, şurada bir kalabalık var, ne var acaba oğlum orada?

— Bilmiyorum anne gidip bakayım.

—Tamam oğlum dikkatli ol.

Emre koşarak gelir.

—Anne, annee! Gözlerime inanamıyorum. Arda Güler orada, kalabalığın sebebi oymuş. Bana hemen valizimden formamı çıkarır mısın?

— Tamam oğlum ama geç kalma.

Emre, Arda Güler'in olduğu yere koşarak gider. Herkesle birlikte o da formasını ona uzatıp imzalamasını ister.

—Ardaaaaa...Ardaaaaa!.. Bunu da imzala lütfennnn!..

—Ver bakayım, onu da imzalayayım.

Arda, formayı imzalayıp Emre'ye verir. Emre,

— Allah'ım inanamıyorum, çok mutluyum, Arda formamı imzaladı!..

Emre sevinç içinde annesine doğru koştu.

Soru: Hazırladığınız metni arkadaşınızla canlandırınız.

- **Cevap:** Ben Emre'yi canlandıracağım. Nisa anneyi, Aydın da Arda'yı canlandıracak.

2. ETKİNLİK

Soru: Aşağıdaki soruları metinden hareketle sözlü olarak cevaplayınız.

- **Cevap:**

Soru: Yazar, duyguları nasıl tanımlamıştır?

- **Cevap:** Yazar, duyguları belirli bir durumla karşılaştığımızda aklımızda canlanan düşüncelerin sonucu olarak verdiğimiz psikolojik tepkiler olarak tanımlamıştır.

Soru: Temel duygular ve ikincil duygular arasındaki fark nedir?

- **Cevap:** Temel duygular doğuştan gelir, ikinci duygular ise yaşanan çevre sayesinde öğrenilir.

Soru: Duyguları doğru ifade edebilmenin insan ilişkileri üzerindeki etkisi nedir?

- **Cevap:** Duyguları doğru ifade edince onlar hakkında konuşabilir ve sorunları daha iyi çözebiliriz. Ayrıca çevremizdekilerle daha iyi ilişkiler kurarız.

Soru: Duyguların yönetilmesinin önemi nedir? Metinde hangi yöntemler önerilmiştir?

- **Cevap:** Duyguların yönetilmemesi ne hissettiğimizi anlamamıza yardımcı olur. Metinde olumsuz duygulardan kaçmak ya da onları yok saymak yerine neden böyle hissettiğimizi anlamaya çalışmak, hislerimize yol açan nedenleri bulmak, duygularımızı güvendiğimiz bir kişiyle paylaşmak önerilmiştir.

Soru: Siz öfkelendiğinizde duygularınızı nasıl ifade ediyorsunuz? Her zaman aynı şekilde mi davranırsınız? Neden?

- **Cevap:** Ben öfkelendiğimde bazen bağırırım, bazen de çok sessiz kalırım. Bu durum, kime öfkelendiğime göre değişebiliyor.

Soru: Sorunlarınızı konuşmak yerine farklı şekillerde çözmeye çalıştığınızda başarıya ulaştığınız oldu mu? Örnek vererek açıklayınız.

- **Cevap:** Sorunlarımı konuşmak yerine farklı şekillerde çözmeye çalıştığımda başarıya ulaştığım olmadı. Örneğin ablam bazı giysilerini benim dolabıma koyuyordu, o böyle yapınca ben de onun dolabına giysi koymaya başladım. Ben böyle yapınca bu durum onun için normalleşti. Ben rahatsızlığımı söyleyince artık giysilerini sadece kendi dolabına koymaya başladı.

3. ETKİNLİK

Soru: Metnin konusu ve ana fikrini yazınız.

- **Cevap:**

Metnin Konusu: Duygularımız ve duygu çeşitleri

Metnin Ana Fikri: Duygularımızın farkında olmalı ve bunlarla ilgili konuşarak sorunlarımızı çözebiliriz.

Soru: Metnin konusunu ve ana fikrini belirlerken nelere dikkat ettiniz?

Söyleyiniz.

- **Cevap:** Konuyu belirlerken metinde neyin üzerinde durulduğuna, ne anlatıldığına; ana fikri belirlerken yazarın vermek istediği mesaja dikkat ettim.

4. ETKİNLİK

Soru: Metnin ana fikrinden hareketle sizden hangi durumlarda, nasıl davranmanız beklenmektedir? Yazınız.

- **Cevap:** Duygularımızı fark etmemiz ve onları tanımamız, onlarla ilgili konuşabilmemiz, olumsuz duygularımızdan kaçmayıp veya onları yok saymayıp neden böyle hissettiğimizi anlamaya çalışmamız, duygusal farkındalığa varmamız ve onları ifade etmemiz beklenmektedir.

5. ETKİNLİK

Soru: Metnin bütününden elde ettiğiniz bilgileri önceki bilgi ve deneyimlerinizden hareketle yorumlayınız.

- **Cevap:** Duygularımız, bizim insan olmamızın bir sonucudur. Bu duyguların bazıları olumlu bazıları olumsuz olabilir. Önemli olan, sahip olduğumuz duyguların farkında olmamız ve onlarla yüzleşebilmemizdir. Duygularımızdan kaçmamız, onları yok saymamız meydana gelen sorunlarda çözüme değil çözümsüzlüğe neden olur.

Soru: Metnin yardımcı düşüncelerini yazınız.

- **Cevap:**

Metnin yardımcı düşünceleri:

- Belirli bir durumla karşılaştığımızda aklımızda canlanan düşüncelerin sonucu olarak verdiğimiz psikolojik tepkilere duygu denir.
- Duygular, temel duygular ve ikincil duygular diye ikiye ayrılır.
- Bebekler ve küçük çocuklar duygularını yüz ifadeleriyle ya da gülmek, sarılmak, ağlamak gibi tepkilerle gösterirler ancak duygularını adlandıramaz ya da nedenini anlatamazlar.
- Büyüdükçe hissettiğimiz duyguları daha iyi anlar ve ifade edebiliriz.
- Duygularımızın altında yatan düşünceleri sözcüklerle ifade etmeyi öğrenmek ve yönetebilmek, ne hissettiğimizi anlamamıza yardımcı olabilir.
- Karşımızdaki kişiye bizi anlaması için ne hissettiğimizi söylediğimizde sorunlar daha kolay çözülebilir.

6. ETKİNLİK

Soru: Aşağıdaki metni okuyunuz. Paragraflarla ilgili soruları cevaplayınız.

• **Cevap:**

MERHAMETLİ OLMAK

Merhamet, insanın derin duygularının bir yansımasıdır. Bir kişiye, bir hayvana ya da doğaya karşı beslenen en insani duygudur. Bu duygu, diğer tüm duyguların ötesinde bir kıymet taşır. Çünkü merhamet, insanlara yaşama umudu ve güven aşılayan bir güçtür.

Soru: Bu bölümde yazının ne ile ilgili olduğu anlaşılmakta mıdır? Bu yazının konusu nedir?

• **Cevap:** Evet, bu bölümde yazının ne ile ilgili olduğu anlaşılmaktadır. yazının konusu merhamettir.

Merhamet, insanların birbirine bağlanmasını sağlar ve dünyayı daha anlamlı kılar. İnsanları koruyucu bir katman gibi kuşatır ve onu kötü duygu ve davranışlardan korur. Sokakta üşüyen bir sokak kedisi, yardıma muhtaç bir yaşlı ya da kardan eğilip kalmış körpe bir fidan gördüğünde ortaya çıkar. Merhamet de diğer iyi duygular gibi yaşamın en güzel ve en değerli armağanlarından biridir.

Soru: Bu bölümde çeşitli örnekler ve açıklamalarla konunun daha iyi anlaşılması sağlanmış mı? Hangi örnekler verilmiştir?

• **Cevap:** Evet, bu bölümde çeşitli örnekler ve açıklamalarla konunun daha iyi anlaşılması sağlanmıştır. Sokakta üşüyen bir sokak kedisi, yardıma muhtaç bir yaşlı ya da kardan eğilip kalmış körpe bir fidan örnekleri verilmiştir.

Merhamet duygusunu en kıymetli değerlerimizden biri olarak görmeli ve onu hiçbir zaman kaybetmemeliyiz. Çünkü merhamet, insanlığımızın temelini oluşturur ve dünyayı daha yaşanılır kılar. Her birimiz, merhametle dolu bir dünya kurmak için çaba göstermeli ve bu değerli duyguyu yaymaya devam etmeliyiz.

Soru: Bu bölümde yazar, yazıyı yazma amacını belirtmiş midir? Yazarın yazıyı yazma amacı nedir?

• **Cevap:** Bu bölümde yazar, yazıyı yazma amacını belirtmiştir. Yazarın yazıyı yazma amacı okuyanlara merhametin en kıymetli değerlerimizden biri olduğu, onu hiçbir zaman kaybetmemek gerektiği, merhametle dolu bir dünya kurmak için çaba göstermek gerektiği mesajını vermektir.

Soru: Metinde bir olay mı anlatılmaktadır? Bunu nereden anlıyorsunuz?

• **Cevap:** Hayır, metinde bir olay anlatılmamaktadır. Olay anlatılması için bir olay örgüsü, kişiler, yer ve zaman unsurlarının olması gerekmektedir ve metinde bunlar yoktur.

Soru: Okuduğunuz metin üç paragraftan oluşmaktadır. Birinci paragraf giriş, ikinci paragraf gelişme, üçüncü paragraf sonuç bölümlerini oluşturmaktadır. Siz de “Duygularımız” adlı metnin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini söyleyiniz.

- **Cevap:**

Giriş: 1.paragraf

Gelişme: 2, 3, 4 ve 5.paragraflar

Sonuç: Son paragraf

Soru: Karekodu okutarak “Stresi Tanıyorum” adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

- **Cevap:** Etkinliği yaptım, giriş-gelişme-sonuçla ilgili sorulara ve doğru/yanlış etkinliğine doğru cevaplar verdim.

7. ETKİNLİK

Soru: Düşünceyi geliştirme yollarıyla ilgili aşağıda verilen örnek cümleleri okuyunuz. Siz de “Merhametli Olmak” metninden düşünceyi geliştirme yollarına birer örnek cümle yazınız.

Düşünceyi Geliştirme Yollarına Örnek Cümleler:

1. **Tanımlama:** Merhamet, insanın zor durumdaki birine karşı duyduğu yardım etme isteği olarak tanımlanır.
2. **Örneklendirme:** Merhamet, sokakta üşüyen bir kediyi korumak ya da yaşlı bir insana yardım etmek gibi durumlarda ortaya çıkabilir.
3. **Benzetme:** Merhamet, içimizi aydınlatan bir güneş gibidir, karanlık anlarda bile bizi sıcak tutar.
4. **Karşılaştırma:** Merhamet, diğer duygulardan daha güçlüdür; çünkü insanları birbirine bağlayan en önemli değerdir.

Soru: Karekodu okutarak “Karıncaların Dünyası” adlı etkileşimli içeriği yönergeler doğrultusunda tamamlayınız.

Karıncaların Dünyası Metni Özeti

Bahçede, parkta veya ormanda sıkça gördüğümüz karıncalar, oldukça ilginç özelliklere sahip canlılardır. Karıncaların yuvaları farklı odacıklardan oluşur ve her bir odanın kendine özgü işlevleri vardır. Bu odacıklarda yiyecek depoları bulunur ve bazı karıncalar burada yiyecekleri saklar. Ayrıca, karınca kolonilerinde işçi, asker, yavru bakıcı gibi farklı görevler üstlenmiş karıncalar bulunur.

Kraliçe karınca, koloninin ana bireyidir ve yumurtlayarak yeni bireylerin oluşmasını sağlar. İşçi karıncalar ise yuva içinde çalışarak besin taşır, yavrulara bakar ve yuvanın temizliğiyle ilgilenir. Karıncaların toplumsal düzeni oldukça sağlamdır ve aralarında görev dağılımı net bir şekilde belirlenmiştir.

Karıncalar, diğer böceklerden bilgi toplar ve birbirleriyle iletişim kurarak besin kaynaklarını paylaşır. Karıncaların yaşamı ve sosyal yapısı, onların nasıl organize ve iş birliği içinde çalıştıklarını göstermektedir.

8. ETKİNLİK

Soru: İsimler her zaman görebildiğimiz, dokunabildiğimiz varlıklara mı verilir? Neden?

- **Cevap:** Hayır, isimler her zaman görebildiğimiz, dokunabildiğimiz varlıklara değil göremediğimiz, dokunamadığımız kavramlara da verilir.

Soru: “Merhamet” kavramını duyu organlarımızla algılayabilir miyiz? Niçin?

- **Cevap:** “Merhamet” kavramını duyu organlarımızla algılayamayız. Çünkü merhamet zihnimizde oluşturduğumuz bir kavramdır.

Soru: Dinlediğiniz metinde duyu organlarınızla algıladığımız ve

algılayamadığımız isimleri bularak yazınız.

- **Cevap:**

Duyu Organlarımızla Algılayabildiğimiz İsimler

İnsan, hayvan, doğa, dünya, kedi, fidan

Duyu Organlarımızla Algılayabildiğimiz İsimler

Merhamet, duyu, umut, güven, düşünce, davranış, insanlık

9. ETKİNLİK

Soru: Aşağıdaki isim kartlarından üçünü seçiniz. Seçtiğiniz kartlarda yazılı olan isimleri tür özelliğine uygun olarak kullandığınız kısa bir konuşma yazınız.

- Konuşmanızın amacını, konusunu, türünü ve süresini belirleyiniz.
- Konuşma şeklinizi karşılıklı konuşma ya da sözlü sunum şeklinde belirleyiniz.
- Konuşmanız için kısa süreli bir ön hazırlık yapınız.
- Anı, gözlem ve deneyimlerinizden yararlanarak doğaçlama bir konuşma yapınız.
- Konuşmanızı konu odağından sapmadan sonlandırınız.
- Konuşmanızın sonunda yaptığınız seçimlerin uygun olup olmadığını değerlendiriniz.
- **Cevap:** Ben somut isim, cins isim ve tekil isim kartlarını seçiyorum.

Somut isim: Kâğıt, koltuk, bilgisayar

Cins isim: Çiçek, köpek, kalem

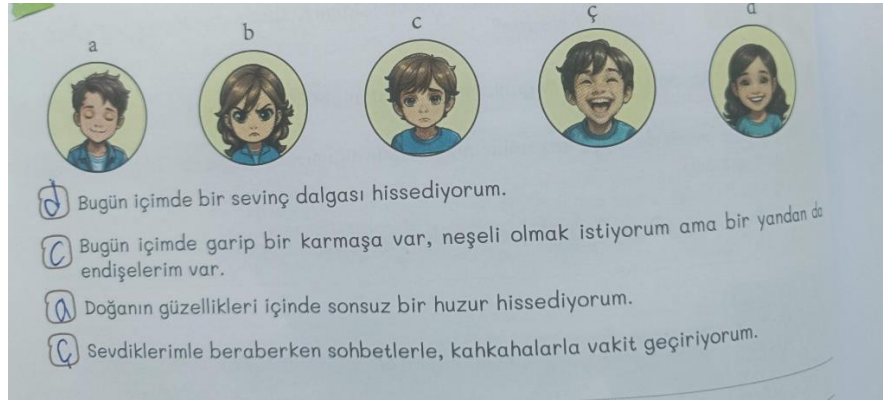
Tekil isim: Bere, çanta, kapı

Bir gün bilgisayarda oyun oynuyordum. Kapı çalındı. Hemen koşup kapıyı açtım. Arkadaşım Ahmet gelmişti, gelirken de köpeğini getirmiş. Haydi dışarı çikalım, dedi. Hava biraz serindi, beremi de aldım. Çantaya birer sandviç koydum belki acıkırız diye. Evin yakınındaki yoldan gittik. Yolda kenarlarda hep çiçekler vardı. Çok yürüdük, temiz hava aldık. Eve geldiğimde çok yorgundum, hemen kendimi koltuğa bıraktım. Biraz dilendikten sonra elime kalem kâğıdı alıp bugün yaptıklarımı anlatan kısa bir yazı yazdım.

10. ETKİNLİK

Soru: Aşağıda verilen cümlelerle duyu durumunu ifade eden görselleri eşleştiriniz. Boşta kalan görselle ilgili siz de bir cümle yazınız.

- **Cevap:**

11. ETKİNLİK

Soru: Arkadaşlarınızla daha çok hangi konularda sorun yaşıyorsunuz?

- **Cevap:** Ben en çok arkadaşlarım yaptıkları bir etkinlik için bana haber vermediklerinde üzülüyorum ve onlarla sorun yaşıyorum.

Soru: Aşağıdaki olayı okuyunuz.

Ayşe ve Elif yakın arkadaşlardı. Ayşe, sınavdan düşük not alınca çok üzüldü ve Elifle konuşmak istedi. Elif o gün meşguldü ve Ayşe'ye hemen cevap veremedi. Ayşe, Elifin onu önemsemediğini düşündü ve ona kırdı. Elif ise Ayşe'nin yalnız kalmak istediğini sanarak yanına gitmedi. İki de duygularını doğru ifade edemediği için aralarında bir sorun oluştu.

- **Cevap:**

Soru: Olaydaki sorunla ilgili çözüm önerilerinizi "çember tekniği"ni kullanarak söyleyiniz. Çözüm üretirken ve çözümünüzü ifade ederken aşağıdaki yönergeleri dikkate alınız.

Sorunu tanımlayıp özetleyiniz.

Bilgi ve deneyimlerinizden hareketle özgün çözümler üretiniz.

Ürettiğiniz çözümlerden en uygun olanı belirleyiniz.

Ürettiğiniz çözümle ilgili değerlendirmelerinizi ifade ediniz.

Konuşmanızda kullanacağınız düşünceyi geliştirme yollarını belirleyip uygun biçimde kullanmaya özen gösteriniz.

Sesinizi tüm arkadaşlarınızın duyacağı şekilde ayarlayınız.

Beden dilinizi etkili bir şekilde kullanınız.

Konuyla ilgili kısa süreli bir hazırlık yapınız.

Sınıfta öğretmeninizle 10 kişilik bir grup oluşturup yandaki görselde olduğu gibi çember biçiminde sıralanınız.

Grubunuza öğretmen başkanlık edecektir.

Herkesin fikirlerini not etmek üzere bir yazman ve süreyi kontrol edecek bir arkadaş seçiniz.

Her konuşmacıya bir dakika süre veriniz.

Öğretmenin sağından başlayarak herkes bir dakika içinde düşüncelerini söyleyecektir. Öğretmen, ihtiyaç duyarsa yanlışları düzeltir ya da sorulara

cevap verir.

Yazman olan arkadaşımızın yazdığı çözüm önerilerinden en uygun olanı sınıfça seçiniz.

- **Cevap:**

Ayşe ve Elif'in yaşadıkları durum, iletişim eksikliğinden kaynaklanan bir yanlış anlaşılmaya örnektir. Her iki taraf da durumu kendi bakış açısı ile değerlendirilmiş ancak birbirlerine ifade etmemişler. Ayşe, sınavdan aldığı düşük nottan dolayı stres içinde ve teselliye ihtiyaç duyarken, Elif meşgul olduğu için onunla hemen konuşmamış ve Ayşe'nin yalnız kalmak istediğini düşünmüş. Bu gibi durumlarda, duyguların açıkça ifade edilmesi ve karşılıklı olarak anlaşılmasının sağlanması, yanlış anlaşılmaların önüne geçebilir.

Eğer Elif, o an meşgul olduğunu ve Ayşe ile sonra konuşabileceğini belirtebilseydi ya da Ayşe, Elif'in o anki sessizliğini yanlış yorumlamak yerine duygu ve düşüncesini açabilseydi, aradaki bu sorun önlenebilirdi. Bu tür durumlar, ilişkilerde açık ve etkili iletişimin önemini vurguluyor. Bunun için özellikle arkadaşlarımıza karşı duygu ve düşüncelerimizi net bir şekilde ifade edebilmeliyiz.

Soru: Öğretmeninizin geri bildirimleriyle güçlü ve gelişmeye açık yönlerinizi sonraki etkinliklerde geliştirmeye çalışınız.

- **Cevap:** Öğretmenimiz, düşünceyi geliştirme yollarını daha çok kullanmamı söyledi.

12. ETKİNLİK

Soru: Öfkelendiğiniz zaman vücudunuzda ne gibi değişimler

gözlemliyorsunuz? Deneyimlerinizden hareketle açıklayınız.

- **Cevap:** Öfkelendiğim zaman vücut ısım artıyor, yüzüm kızarıyor, kendimi sıkıyorum, yumruklarımı sıkıyorum.

Soru: Karekodu okutarak metni dinleyiniz.

- **Cevap:** Metni dinledim.

Soru: Dinlediğiniz metnin anahtar kelimelerini belirleyerek örnekteki gibi yazınız.

- **Cevap:** Öfke, neşe, üzüntü, şaşırma, duygu, mutluluk, merak, korku, pişmanlık, sakinleşmek

Soru: Belirlediğiniz anahtar kelimeleri, bu kelimelerin varsa eş veya zıt anlamlarını ve aşağıda verilen atasözlerini de kullanarak bir paragraf yazınız.

Öfke baldan tatlıdır. Öfke ile kalkan zararlar oturur.

- **Cevap:** İnsansa neşe, üzüntü, şaşırma, mutluluk, merak, korku, pişmanlık gibi pek çok duygu vardır. Bu duygulardan biri de öfkedir. Öfke; engelleme, incinme veya tehdit gibi durumlar karşısında gösterilen saldırganlık tepkisidir. Öfke yerine göre iyi yerine göre kötü olabilir. Mesela atalarımız

“Öfke baldan tatlıdır.” diyerek öfkeye kapıldığında bağırp çağırmanın insanı rahatlatacağını belirtmiştir. Ancak atalarımız bir de “Öfke ile kalkan zararlar oturur.” diyerek “öfkesine kapılarak iş gören sonunda güç duruma düşer.” demek istemiştir. Bizler de bu durumun farkında olup öfkemizi doğru kullanmayı öğrenmeliyiz.

Soru: Dinlediğiniz metinde duygularla ilgili verilen bilgileri aşağıdaki yönergeler doğrultusunda sınıflandırıp örnekteki gibi tabloya yazınız.

- **Cevap:**

Olumlu duygular: Neşe, mutluluk, sakinleşmek.

Olumsuz duygular: Öfke, korku, pişmanlık, üzüntü.

Soru: Dinlediğiniz metinde hangi bilgiler sınıflandırılabilir? Belirleyiniz.

- **Cevap:** Dinlediğimiz metinde duygular sınıflandırılabilir.

Soru: Bilgileri örnekteki gibi sınıflandırıp aşağıdaki tabloya yazınız.

- **Cevap:**

Olumlu duygular: Neşe, mutluluk, sakinleşmek.

Olumsuz duygular: Öfke, korku, pişmanlık, üzüntü.

Soru: Yazdığınız bilgilerin başlıklarını örnekteki gibi tabloya yazınız.

- **Cevap:** Olumlu duygular, olumsuz duygular.

13. ETKİNLİK

Soru: Dinlediğiniz “Biraz Duygularımızdan Bahsedelim mi?” metninden alınan cümleleri uygun olan düşünceyi geliştirme yolları ile eşleştiriniz.

Tanımlama Örneklem Karşılaştırma

- **Cevap:**

1. Cümle: Tanımlama
2. Cümle: Karşılaştırma
3. Cümle: Örneklem

Soru: Dinlediğiniz metinde geçen düşünceyi geliştirme yolları metne nasıl bir anlam katmıştır? Açıklayınız.

- **Cevap:** Dinlediğimiz metinde geçen düşünceyi geliştirme yolları metnin daha anlaşılır hâle gelmesini sağlamıştır. Metinde söylenmek istenenler daha belirgin duruma getirilmiştir.

Soru: İsteddiğiniz bir duyguyu ve aşağıda yer alan düşünceyi geliştirme yollarından en az ikisini seçerek tanıtıcı bir yazı yazınız.

Tanımlama – Örneklem – Karşılaştırma – Benzetme

- **Cevap:**

MERAK DUYGUSU

Merak, Bir şeyi anlamak veya öğrenmek için duyulan istektir. İnsanda doğuştan gelen bir özelliktir. Bu duygu, öğrenme, araştırma ve yeni şeyler keşfetme arzusunu tetikler. Merak, çoğu zaman belirli bir bilgi ya da deneyim eksikliğini hissettiğimizde ortaya çıkar ve bu eksikliği gidermek için harekete geçmemizi sağlar.

Merak, aynı öfke gibi olumlu durumlar için kullanıldığında yararlı olur. Mesela ülkemizin güzel yerlerini merak etme, bir doğa olayının sebebini merak etme gibi durumlar bu duygunun olumlu örnekleridir. Ama insanların özel hayatlarını, sırlarını merak etmek ise olumsuz bir davranış biçimidir.

Öyleyse bizler merakımızı daima olumlu ve yararlı işlerde kullanmalı,

özellikle hazır giyimin yaygın olmadığı zamanlarda elbise, gömlek gibi giysiler ve örtü, çarşaf gibi şeyler için yaptığını söyledi. Ayrıca bunları bazen de ek gelir elde etmek için yaptığını ekledi.

Babaannem örgünün, iki ya da daha fazla şiş ve iplik kullanılarak ilmeklerin birbirine geçirilmesiyle yapıldığını, dikişin de kumaş parçalarını bir araya getirmek ya da onarmak amacıyla iğne ve iplik kullanılarak elle ya da dikiş makinesiyle yapılabildiğini söyledi.

14. ETKİNLİK

Soru: Her duygu bir renkle simgelenseydi hangi renkle hangi duyguyu eşleştirdiniz? Söyleyiniz.

• **Cevap:**

Öfke: Kırmızı

Üzüntü: Mavi

Mutluluk: Sarı

Korku: Siyah

Şaşkınlık: Gri

Soru: Aşağıda verilen renklerle duyguları ilişkilendirerek yönergeler doğrultusunda bir hikâye yazınız.

Yazının amacını, hedef kitlesini, yazma aracını ve ortamını belirleyiniz.

Hikâyenizi farklı bir bakış açısıyla kurgulayınız.

Hikâyenize yukarıdaki renklerden bir başkahraman belirleyiniz.

Diğer renkleri de yardımcı kahramanlar olarak düşününüz.

Deneyim ve gözlemlerinizi hayal gücünüzle birleştiriniz, isimleri tür

özelliklerine uygun olarak yazınızda kullanınız.

Alışılmışın dışında bir tarzla yazmaya çalışınız.

Hikâyenize bir başlık koymayı unutmayınız.

Uygun yazma stratejilerini kullanmayı unutmayınız.

- **Cevap:**

RENKLERİN MACERASI

Altı kardeş rengin en büyüğü olan Mavi, bir gün akşam yemeğinden sonra kardeşleri kırmızı, siyah, yeşil, beyaz ve laciverti etrafına topladı. Önemli bir konu var gibiydi.

Bu tür toplantıları çok seven Yeşil çok mutlu olmuştu. “Ay yine toplantı var!” diye sevinç çığlıkları atarken Lacivert ona tiksinererek baktı. “Ne anlıyor bu Yeşil toplantılardan, yine zaman kaybı!” diye söylendi. Siyah, Lacivert’in her şeyden böyle tiksinti duymasına çok üzülüyordu. Mavi de bu duruma şaşırılmıştı ama sözlerine başlamalıydı artık. Mavi, altı kardeş hep birlikte ormanda kamp yapacaklarını söyledi. Orman kelimesini duyar duymaz Beyaz korkmaya başladı. “Ya orada vahşi hayvanlar bize saldırırsa!” diye bağırdı ve ağlamaya başladı. Bu durum Kırmızı’nın hoşuna gitmedi ve Beyaz’a çok öfkeleni. “Sen ne saçmalıyordun? Orada hepimiz bir arada olacağız, bunun neyinden korkuyorsun, dedi. Beyaz, ağlamayı bıraktı, Yeşil onu güldürmeye çalıştı. Bir süre sonra ortam normale döndü.

Altı kardeş ormanda tam beş gün beş gece gönüllerince eğlendiler ve beş gün sonra evlerine geldiler.

Soru: Yazma sürecinizi tema sonundaki “Yazma Becerisi Öz Değerlendirme Ölçeği”ni kullanarak değerlendiriniz.

- **Cevap:** Bu ölçeği siz doldurabilirsiniz.

Soru: Merhamet, vefa, yardımseverlikle ilgili erişim olanaklarınızı da göz önünde bulundurarak gelecek derse kadar uygun kaynaklardan belgesel, kısa film, çizgi film vb. materyallere yönelik bir araştırma yapınız.

Araştırmaya başlamadan önce hangi bilgi kaynaklarını ve materyalleri kullanabileceğinizi ve bunlara nasıl ulaşabileceğinizi belirleyiniz.

elirdiğiniz materyal ve kaynakları; amaç, ilgi ve ihtiyaçlarınıza uygunluğu açısından değerlendiriniz. Gerekli durumda yeni kaynak ve materyallere ulaşabilirsiniz.

Bu sürece yeniden başlayacak olsaydınız materyal ve kaynak seçimlerinize yönelik neleri değiştirip değiştirmeyeceğinizi söyleyiniz. Neden?

Bu etkinlikte öğrendiklerinizden hareketle sonraki çalışma süreçlerine aktarmak istediklerinizi not alınız.

	<p>Çevrenizde örgü ören, dikiş diken vb. büyüklerinizden bunları nasıl ve niçin yaptıklarıyla ilgili bilgi alınız.</p> <ul style="list-style-type: none">• Cevap: <p>Ben materyal olarak İyilik adlı kısa filmi, Diyanet Çocuk'un Yardımseverlik adlı videosunu, Tek Bir İyilik adlı ödüllü animasyonu, Bir Paket Merhamet adlı kısa filmi ve Vefaya Dair adlı kısa filmi buldum.</p> <p>Belirlediğim materyal ve kaynaklar; amaç, ilgi ve ihtiyaçlarıma uygundu. Başka bir kaynağa ihtiyaç duymadım.</p> <p>Benim babaannem hem örgü örer hem de dikiş diker. Babaannem örgüyü özellikle kışın soğuk havalardan korunmak için kullanılacak patik, atkı, bere gibi eşyalar için yaptığını; dikiş işini de özellikle hazır giyim yaygın olmadığı zamanlarda elbise, gömlek gibi giysiler ve örtü, çarşaf gibi şeyler için yaptığını söyledi. Ayrıca bunları bazen de ek gelir elde etmek için yaptığını ekledi.</p> <p>Babaannem örgünün, iki ya da daha fazla şiş ve iplik kullanılarak ilmeklerin birbirine geçirilmesiyle yapıldığını, dikişin de kumaş parçalarını bir araya getirmek ya da onarmak amacıyla iğne ve iplik kullanılarak elle ya da dikiş makinesiyle yapılabildiğini söyledi.</p>
--	---

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme	<p>İzlenen bir film, kısa film ya da videodaki derin anlamların belirlenmesi, sınıfta ya da uygun dijital ortamlarda paylaşılması istenir.</p> <p>Duygu kartları hazırlanarak iletişimde duyguların ifadesi dramatize edilir.</p> <p>Şiirlerdeki tematik unsurların duygu haritalarının çıkarılması ve bu duyguların ifade edildiği masal, hikâye gibi metinlerin yazılması istenir.</p>
Destekleme	<ul style="list-style-type: none">• Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde, metinde geçen önemli kelimeler listelenir ve bu kelimelerin özellikleri (gerçek, mecaz, yan, eş ve zıt anlamları vb.) görsel araçlar ve şematik düzenleyiciler yardımıyla verilir.• Dinleme/izleme ya da okuma etkinliği öncesinde bilgilendirici metinlerdeki kavram, bilgi; öyküleyici metinlerdeki kişi, yer, zaman vb. yapılarla ilişkin unsurların yer aldığı kavram ya da hikâye haritası gibi şemalar oluşturulup sunulur.• Kuklalar ile duygular konulu bir oyun sergilenmesi veya izletilmesi ve bu çalışmalar yapılırken iş birlikli öğrenme ortamlarının oluşturulması sağlanır.• Duyguların anlatıldığı bir bilmece etkinliği hazırlanır. Okuma ve yazma çalışmalarında işleyişin nasıl olması gerektiği bire bir anlatılarak süreç öğrenci ile yürütülür.

Gelecek Derse Hazırlık (Bu Görev Bizim)	<ul style="list-style-type: none">“Bu Görev Bizim” bölümü öğrencilere ödev olarak verilecek. Merhamet, vefa ve yardımseverlikle ilgili araştırma ödevi verilecek. Uygun kaynaklardan yararlanılacak. (Belgesel, kısa film, çizgi film vs.) Buradan hareketle bir yazma ödevi veilebilir. Ayrıca çevrede örgü ören, dikiş diken vs. büyüklerinden yapılan bu çalışmalarla ilgili bilgiler toplanacak. (Nasıl yapıyor, neden uğraşılıyor vs.)
--	--

Plânın Uygulanmasına İlişkin Açıklamalar	
Öğretmen Yansıtmaları	----

Ziya Can YAVAŞ
Türkçe Öğretmeni